

УДК: 371.3:004.85

DOI: 10.31376/2410-0897-2021-1-250-257

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ

Сорока Валерій Вікторович

аспірант

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

e-mail: valmortal@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-7869-6173

На основі аналізу досліджень із педагогічної майстерності та з використання цифрових технологій в освітньому процесі, законів України та нормативних документів досліджено поняття «педагогічна майстерність» у контексті цифрової освіти. Визначено особливості сучасного молодого покоління, які рекомендовано брати до уваги педагогу під час використання сучасних педагогічних цифрових технологій навчання. Розкрито сутність педагогічної майстерності педагога в умовах цифрової освіти. Виділено навички, якими має володіти педагог у контексті традиційного навчання, а також навички, які стали актуальними в умовах всесвітньої пандемії. Виділено позитивні та негативні сторони процесу дистанційного навчання на основі використання цифрових технологій і місце педагога в них. Визначено основні цифрові навички сучасного педагога, формування та вдосконалення яких визначає перспективні напрями розвитку освіти в цілому.

Ключові слова: освітнє середовище, педагогічна майстерність, цифрова освіта, цифрове освітнє середовище, цифрові технології, цифровізація.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство стрімко розвивається та рухається назустріч інноваційним цифровим змінам. Цифрові технології стосуються всіх сфер життя суспільства, в тому числі педагогічної діяльності. Набуває важливості самостійна робота здобувачів освіти, розвиток дослідницьких умінь, індивідуальний підхід у навчанні. Для того, щоб досягти цього, необхідні нові методи навчання із застосуванням цифрових технологій, які сприятимуть підвищенню якості освіти в цілому [1].

Використання цифрових технологій у педагогічній діяльності з кожним роком стає все більш актуальним. У закладах освіти стрімко оновлюється наявне та закуповується нове сучасне обладнання, активно використовується мережа інтернет, освоюються різноманітні комп'ютерні програми, платформи та сервіси, розвиваються навички роботи з цифровими технологіями. Однак тільки наявність комп'ютерів, мультимедійного забезпечення, інтерактивних дощок не означає, що відбувається активне впровадження цифрових технологій у діяльність викладача та здобувача освіти. Незважаючи на стрімкий процес цифровізації, застосування цифрових технологій в освітній діяльності повністю не освоєно, відкриті шляхи для подальшої реалізації та вдосконалення цього напрямку.

В умовах цифровізації змінюються ролі педагога. Перехід до інформаційного суспільства показує, що знання, нові технології, рівень освіченості та здатність створювати нові знання – це найбільша цінність. Сучасний педагог закладу освіти постає перед необхідністю розширювати потоки знань та передавати їх здобувачам освіти, при цьому їх форма навчання не має значення, а важливе лише формування висококваліфікованого майбутнього кадрового потенціалу країни [2].

Вимогою цифровізації є розуміння сучасним педагогом необхідності володіння такими новими реаліями, як мережеві технології, хмарні технології та відкрита освіта. У сучасному світі цифрові технології, які є середовищем існування, відкривають нові можливості, але водночас цифрове середовище вимагає від педагогів іншого світосприйняття, іншого педагогічного стилю в професійній діяльності, інших педагогічних технологій і форм роботи зі здобувачами освіти [3].

Сучасна молодь, яка звикла до цифрових гаджетів, вже сприймає Інтернет не як набір технологій, а як середовище проживання, що є не окремою віртуальною реальністю, а частиною їхнього життя. Таке покоління молоді прийнято називати «поколінням Z».

Здобувачі освіти покоління Z мають набір соціальних характеристик, який суттєво відрізняє їх від інших людей, що може викликати непорозуміння чи конфлікти під час навчання. Тому для продуктивної взаємодії педагогів із сучасним молодим поколінням

потрібно дібрати ефективні психолого-педагогічні способи співпраці та мати відповідні навички роботи із середовищем, до якого так звикли сучасні здобувачі освіти. Це і зумовлює розвиток і вдосконалення педагогічної майстерності в умовах цифрової освіти.

За визначенням вітчизняних дослідників, педагогічна майстерність є найвищим рівнем педагогічної діяльності. Вона виявляється як результат підйому творчого духу, професіоналізму педагога, вільного вияву натхнення та творчості. Також вона лежить в основі процесу самореалізації педагога. Педагогічна майстерність заснована на глибоких знаннях, педагогічному досвіді та творчому підході до справи.

Проблема формування педагогічної майстерності викладача в умовах цифрової освіти стає все більш актуальною та досліджується досить активно. Педагогічна майстерність у цілому є таким високим рівнем професійно-педагогічної діяльності, на якому досягається єдність відшліфованих умінь і навичок застосування психолого-педагогічної теорії на практиці та сформованих особистісних властивостей викладача, що обумовлюють ефективність освітнього процесу.

Педагогічна майстерність в епоху розвитку цифрової освіти виявляється насамперед у педагогічно доцільних діях і вчинках викладача, в сукупності з умінням ефективної організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти та налагодження педагогічного спілкування з усіма учасниками навчального процесу, а також в уміннях і навичках самовдосконалення своїх педагогічних здібностей та інших важливих професійно-педагогічних властивостей і якостей у цифровому освітньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним обґрунтуванням технології педагогічної майстерності займалися такі вітчизняні науковці, як Є. Барбіна, І. Зязюн, Н. Кузьміна, В. Семиченко, Н. Тарасевич та ін. Формування та розвиток педагогічної майстерності спирається на концепції відомих педагогів минулого, таких як Я. Коменський, О. Духнович, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський. Шляхи вдосконалення педагогічної майстерності розглядали сучасні педагоги та психологи: В. Бондар, Г. Васянович, І. Зязюн, Н. Ничкало, В. Семиченко, В. Сластьонін, О. Скрипченко та ін.

Основні аспекти необхідності процесу цифровізації освіти, нові вимоги до організації освітньої діяльності та підготовки майбутніх педагогів зазначено в ряді нормативно-правових документів. Зокрема, у Законі України «Про освіту» (2017 р.) серед ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначено інформаційно-комунікаційну [4].

У Концепції Цифрової адженди України – 2020 визначено, що процес цифровізації має стати об'єктом комплексного державного управління [5]. У програмі економічної стратегії «Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою» розкривається сутність поняття «цифровізація» та основні принципи цього процесу [6].

Концепцією розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки визначено створення та виконання національної програми з формування загальних і професійних цифрових компетенцій.

Різні елементи впровадження процесу цифровізації в систему освіти стали предметом дослідження закордонних науковців, таких як К. Бассет, К. Гере, Г. Грибер, М. Деузе, Г. Крибер і Р. Мартін, Л. Манович, Дж. Стоммел, М. Хенд, а також вітчизняних науковців (В. Биков, Д. Галкін, М. Жалдак, М. Лещенко, П. Матюшко, О. Овчарук, В. Ребрина, О. Стрижак, М. Шишкіна, А. Яцишин).

Однак, попри великий науковий інтерес до питання впровадження цифровізації в сучасний освітній простір, педагогічна майстерність педагога в умовах цифрової освіти лишається поки що малодослідженим явищем.

Формулювання мети статті. Метою статті є аналіз навичок, якими повинен володіти педагог в умовах цифрової освіти, як аспект педагогічної майстерності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результат роботи педагога закладу освіти залежить від його професійного рівня, педагогічної майстерності, яку потрібно постійно вдосконалювати і підвищувати.

Останні роки активно показують, що людство ввійшло в епоху цифрового століття, а сучасне покоління (покоління Z) вже не може обходитися без інтернету та різних мобільних гаджетів. При використанні сучасних педагогічних технологій навчання потрібно враховувати особливості сучасного молодого покоління Z [7]:

- здобувач освіти має бути в центрі уваги педагога;
- наявність можливості застосування набутих здобувачем освіти знань;
- час розглядається як головна цінність та є можливість витратити його ефективно;
- гарна структурованість освітнього процесу;
- головним у навчанні є результат, що має практичну цінність;
- використання чіткої та зрозумілої візуалізації;
- усне продуктивне спілкування;
- наявність постійного зворотного зв'язку;
- отримання «нагород» за досягнення певних результатів навчання;
- мудре керівництво та зацікавленість педагога у здобувачах освіти.

Тому сучасний педагог повинен взаємодіяти з потоками медіаданих в інформаційному середовищі, здійснювати пошук, аналізувати, розроблювати власні медіапродукти та вміти поширювати їх за допомогою різних засобів комунікації задля досягнення результатів навчання під час підготовки сучасного покоління.

В означеному аспекті педагогічна майстерність – високий рівень опанування педагогічної діяльності, комплекс спеціальних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей особистості, що дозволяють педагогу ефективно управляти навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти та здійснювати цілеспрямований педагогічний вплив і взаємодію [8].

Як зазначав І. Зязюн, щоб бути майстром, необхідно володіти особистісною професійною неповторністю та унікальністю, своїм стилем діяльності, концептуальністю професійного мислення. Педагогічна майстерність є індивідуальним внеском у педагогічну культуру суспільства, і лише повне усвідомлення механізмів власної діяльності уможливорює якісне передавання знань наступному поколінню [9].

У структуру педагогічної майстерності в цілому включені основні педагогічні вміння: вміння побачити педагогічну проблему, відібрати, адаптувати й донести до здобувачів освіти дидактичний матеріал на основі діалогу, організувати творче навчальне співробітництво.

Розвиток цифрових технологій найбільш активно впливає на процес навчання, оскільки змінюється схема та методи передавання знань. Використання цифрових технологій в освітньому процесі стимулює інтерес до навчальної діяльності, сприяє формуванню логічного та творчого мислення, загалом, сприяє розвитку здобувачів освіти та формуванню цифрової культури та грамотності [10].

Події, які відбуваються в останній роки (2020–2021), дали можливість побачити, наскільки заклади освіти готові до застосування цифрових технологій в освітній діяльності. Значним поштовхом, що сприяє розвитку цифровізації в закладах освіти, стала епідеміологічна ситуація, викликана поширенням коронавірусної інфекції. Ця ситуація показала, наскільки важливо вміти швидко реагувати на мінливі обставини у світі, в тому числі, наскільки велике значення має вміння переходити на дистанційне навчання та застосовувати можливості цифрових технологій в освітньому процесі.

Безумовно, використання цифрових технологій закладами освіти на постійній основі дає їм безперечну перевагу та впливає на конкурентоспроможність. Із кожним роком освітні програми ускладнюються та збільшується рівень вимог до знань та умінь здобувачів освіти. Ця тенденція посилилась в умовах усесвітньої пандемії, оскільки викладачі, не маючи можливості особистого контакту зі студентами, взяли під особливий контроль їх навчання.

Розроблення та реалізація дистанційного навчання підвищує доступність освіти, оновлює структуру освітніх закладів, дозволяє подолати географічні обмеження. Зкладам освіти в цілому й науково-педагогічним працівникам необхідно подолати багато бар'єрів і докласти чимало зусиль для вирішення таких завдань:

- глобальна конкуренція на міжнародному та державному рівнях;

- дотримання балансу між інноваціями та збереженням ефективного педагогічного досвіду;
- високий міжнародний рівень результатів інтелектуальної діяльності;
- посилення організаційної складової розвитку закладу освіти;
- розвиток професійної взаємодії в освітньому просторі на регіональному, державному та міжнародному рівнях.

Усі перераховані вище позиції визначають вимоги до сучасного педагога, який здійснює свою професійну діяльність в епоху цифровізації. Одночасно сьогодні вони виступають як найважливіші фактори, що сприяють удосконаленню системи професійного розвитку педагога.

У нашому уявленні педагогічна майстерність педагога в умовах дистанційного навчання як професійна якість повинна визначатись наявністю трьох типів сформованих навичок та можливостей: технічних, предметних та методичних (табл. 1).

Таблиця 1

Складові педагогічної майстерності педагога при дистанційному навчанні

Складові	Навички та можливості педагога під час дистанційного навчання		
	Технічні	Предметні	Методичні
Матеріально-технічна та організаційна	Забезпеченість необхідним обладнанням. Наявність доступу до швидкісного інтернет з'єднання	Наявні електронні матеріали з відповідної дисципліни	Наявна робоча програма, плани занять, навчально-методичний комплекс із дисципліни
Теоретична	Інформованість про можливості сучасних цифрових засобів навчання та комунікації	Знання дисципліни на високому рівні	Знання методичних принципів дистанційного навчання та вимог інформаційної безпеки
Практична	Вміння користуватися комп'ютерною та цифровою технікою, створювати, редагувати та розміщувати навчальний контент для віддаленого доступу	Використання в роботі електронних матеріалів з профілю дисципліни, (відеоматеріали, тести, сайти, бази даних, цифрові платформи та сервіси)	Володіння методичними основами створення та використання електронних освітніх ресурсів
Особистісна	Удосконалення володіння технічними та комп'ютерними засобами навчання; відстежування появи нових пропозицій і можливостей	Бачення перспектив впровадження цифрових технологій у предметній сфері та професійній діяльності; прагнення до їх реалізації	Участь у вебінарах, онлайн курсах, конференціях із метою підвищення методичної кваліфікації

Оскільки застосування цифрових технологій в освітній діяльності в умовах всесвітньої пандемії починається передусім зі здобуття освіти в дистанційному форматі, доцільно розглянути позитивні та негативні сторони дистанційного навчання, яке є на сьогодні актуальним способом здобуття освіти.

Дистанційний формат навчання дозволяє студентам навчатися в зручний час, а також поєднувати навчання з роботою або іншим видом діяльності. Позитивною стороною є наявність індивідуального підходу, який виявляється в можливості отримувати освіту в зручному для здобувача темпі. Крім того, перевагою є мобільність зв'язку з викладачами, можливість спілкування електронною поштою, через месенджери та відео-конференц-зв'язок. Відпадає необхідність у пошуку паперових підручників, з'являється максимальна забезпеченість необхідними матеріалами в електронному форматі. Використання онлайн тестів і завдань виключає ймовірність появи суб'єктивних факторів при формуванні викладачами оцінки знань та вмінь здобувачів освіти [11].

Але такий формат навчання передбачає появу і ряду негативних факторів, що починаються з недостатньої мотивації здобувачів освіти та викладачів. Студентам необхідно самостійно засвоїти велику кількість навчального матеріалу, у зв'язку з чим рівень мотивації повинен бути досить високий.

Також дистанційний формат здобуття освіти передбачає відсутність особистих контактів між здобувачами та викладачами, внаслідок чого знижується розвиток

комунікабельності як у здобувачів, так і у викладачів, набуття досвіду роботи в команді відбувається тільки в контексті дистанційного формату.

Відсутність практичної частини навчання суттєво позначається на освітніх програмах, в яких практична частина є обов'язковою, наприклад, саме при отриманні педагогічної освіти, бо практика викладання та особистого спілкування з учнями вкрай важлива.

Водночас здобувачі освіти можуть загубитися в різноманітті цифрових технологій, особливо в мережі інтернет, і не знайти вірогідної інформації. Викладачам важливо пояснити, яким чином необхідно працювати з різними цифровими технологіями і як знайти у великому потоці інформацію, що відповідає дійсності. Уміння розбиратися в цифрових технологіях і знання того, які найефективніше можна застосувати в конкретному випадку, відкривають перед викладачами великі перспективи.

Таким чином, із метою підвищення якості освіти за допомогою застосування цифрових технологій необхідно вживати заходів, які передусім будуть спрямовані на зниження рівня впливу негативних факторів під час отримання освіти в дистанційному форматі.

Також використання цифрових технологій дає можливість переглянути традиційний формат здобуття освіти та поліпшити навчальну діяльність. Зацікавити здобувачів освіти та сприяти ефективному засвоєнню навчального матеріалу допоможуть цифрові технології на різних етапах заняття.

Державна політика у сфері цифровізації безпосередньо пов'язана з трансформацією системи освіти, в тому числі професійної, оскільки саме перед нею ставиться завдання забезпечення необхідними кадрами економіки зі сформованими цифровими навичками, цифровою компетентністю та готовністю до використання цифрових технологій [12].

Для вміння орієнтуватися в нових інформаційних і комунікаційних технологіях, а також цифрових інструментах педагогам необхідні додаткові знання та навички, а для створення цифрового освітнього середовища в закладі освіти та продуктивного здійснення освітнього процесу педагог повинен володіти широким спектром знань у цій сфері та мати відповідні навички [13].

Європейська модель цифрової компетентності для педагогів Digital Competence of Educators (DigCompEdu) містить 22 складові та виокремлює шість напрямів формування цифрової компетентності [14].

1. Створення цифрового професійного освітнього середовища для ефективної взаємодії.
2. Пошук і створення цифрових освітніх ресурсів і формування умов для їх спільного використання.
3. Використання цифрових інструментів в освітньому процесі.
4. Стратегії використання цифрових інструментів для ефективного оцінювання.
5. Використання цифрових інструментів для розширення освітніх можливостей здобувачів.
6. Супровід педагогом процесу розвитку цифрової компетентності здобувача освіти.

Напрями з другого по п'ятий складають основу моделі цифрової освіти. Вони детально описують, які саме навички має опанувати сучасний педагог для того, щоб здійснювати ефективну інноваційну діяльність із використання цифрових інструментів в освітньому середовищі.

Перший напрям охоплює навички, спрямовані на взаємодію всіх суб'єктів освітнього процесу за допомогою використання цифрових технологій – професійні контакти з колегами, здобувачами освіти та їхніми батьками. Він також передбачає здатність викладача до рефлексії, аналізу власної педагогічної діяльності із застосуванням цифрових технологій і безперервний професійний розвиток у сфері використання цифрових ресурсів та інструментів.

Другий напрям – це здатність педагога здійснювати відбір цифрових ресурсів, адаптувати їх до потреб здобувачів освіти, створювати свої цифрові ресурси та забезпечувати до них доступ колегам, здобувачам освіти та їхнім батькам.

Третій напрям охоплює навички, пов'язані з процесом навчання: організацію процесу колективного розв'язання проблем у групі, а також сприяє розвитку автономності здобувачів освіти.

Четвертий напрям, пов'язаний із процесом оцінювання, охоплює навички формування та підсумовування оцінок здобувачів освіти. Педагогу необхідно вміти критично оцінювати та аналізувати результати активності здобувачів і забезпечувати ефективний своєчасний зворотний зв'язок із використанням цифрових технологій.

П'ятий напрям пов'язаний зі здатністю педагога забезпечити доступ до ресурсів, здійснювати диференційований підхід і принцип індивідуалізації та персоналізації освітнього процесу із застосуванням цифрових технологій, його вміти залучити здобувачів до освітнього процесу, створюючи нові можливості для їх самореалізації.

Шостий напрям характеризується навичками, пов'язаними з інформаційною та медіаграмотністю педагога, його здатністю до ефективної взаємодії в професійній спільноті, до відбору інформації та ресурсів у цифровому середовищі, а також здатністю ефективно вирішувати проблеми, що виникають у здобувачів освіти щодо використання цифрових технологій.

Загалом, можна виділити основні цифрові навички сучасного педагога, формування та вдосконалення яких визначає перспективні напрями розвитку освіти [15]:

- ефективне використання нових цифрових технологій (інтерактивних засобів оброблення інформації, мобільних технологій, електронних ресурсів, цифрового спілкування);
- ефективна орієнтація в інтернеті, вміти шукати й обробляти нові знання, різні форми та види даних, необхідні відомості та інформацію;
- створення нових освітніх продуктів (контенту), навчального матеріалу за допомогою використання сучасних цифрових технологій.

Опанування перелічених навичок створює для педагога умови для професійного розвитку та педагогічного самовдосконалення, а їх розвиток дозволить йому скористатися сучасними дидактичними можливостями цифрових освітніх ресурсів і не відставати від їх стрімкого розвитку.

Сучасний педагог повинен стати для здобувача освіти модератором, розробником освітніх траєкторій, тьютором, організатором проектного навчання, координатором освітньої онлайн-платформи. Крім загальних і компліментарних цифрових навичок, необхідних для ефективного застосування можливостей цифрових технологій у своєму повсякденному житті, педагог повинен володіти й спеціальними навичками з використання новітніх сервісів.

Висновки. Розвиток системи освіти шляхом розроблення та реалізації нових практико-орієнтованих програм і курсів підвищення кваліфікації педагогів щодо використання цифрових технологій, реальних і віртуальних стажувань на новому обладнанні, а також обмін досвідом дозволять забезпечити досягнення поставленої мети щодо формування та вдосконалення цифрових навичок педагогічної спільноти.

Сучасні цифрові технології дозволяють підвищити технологічність освітнього процесу, його індивідуалізацію відповідно до потреб і можливостей кожного здобувача, а також інтерес і мотивацію сучасного покоління до навчання, в цілому сприяючи досягненню нової якості освіти в умовах цифровізації.

Педагогічна майстерність педагога в умовах цифрової освіти має спрямовуватись на розвиток ціннісних установок, що визначають мотиви професійної діяльності та регулюють окремі її операції; професійних знань та вмінь з використанням цифрових технологій; ефективних навичок поведінки в конкретних ситуаціях і при виборі доцільних цифрових педагогічних інструментів, а також психофізіологічних властивостей, що забезпечують реалізацію подібних навичок.

На підставі викладеного переконуємося в необхідності повного впровадження цифрових технологій в освітній простір, що приведе до швидкої перебудови системи залежно від зовнішніх факторів, при цьому вона буде працювати на підвищення якості освіти в будь-якому форматі навчання, відповідаючи основним завданням освіти.

Список використаної літератури

1. Сорока В. В. Перспективи цифровізації освіти. *Розвиток професійної культури майбутніх фахівців: виклики, досвід, стратегії, перспективи*: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції (Київ – Ірпінь, 7 квітня 2020 р.). Київ – Ірпінь, 2020. С. 118–120.

2. Ковальчук В. І., Щербак А. В. Впровадження інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. *Молодий вчений*. 2018. № 3. С. 543–547.
3. Цифровізація освіти України в дії: веб-сайт. URL: <https://imzo.gov.ua/2017/11/01/tsyvrovizatsiya-osvity-ukrajiny-v-diji/> (дата звернення: 16.03.2021).
4. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 16.03.2021).
5. Цифрова адженда України – 2020. Торгово-промислова палата України: веб-сайт. URL: <https://uccs.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 15.03.2021).
6. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рр. та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження від 17 січня 2018 р. № 67-р. Київ. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 15.03.2021).
7. Ковальчук В. І., Сорока В. В. Підготовка фахівців автотранспортного профілю в умовах цифровізації. *Pedagogical Concept and its Features, Social Work and Linguology: Collective Scientific Monograph. Edition 2*. Dallas: Primedia eLaunch, 2021. С. 1-20. DOI 10.36074/pcaifswal.ed-2.
8. Ковальчук В. І. Розвиток педагогічної майстерності педагога вищої школи в умовах змін. *Людина, суспільство, держава у філософському дискурсі: історія і сучасність*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 18–19 травня 2017 р.). Київ, 2017. С. 169–170.
9. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність – особистісно центрована діяльність. *Витоки педагогічної майстерності* / Збірник наукових праць. 2008. Вип. 4. С. 21–31.
10. Ковальчук В. І. Використання цифрових технологій в професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання. *Актуальні проблеми вищої професійної освіти*: матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 22 березня 2019 р.). Київ, 2019. С. 71–72.
11. Сорока В. В. Цифрові технології у дистанційному навчанні. *Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі*: матеріали II науково-практичної конференції молодих учених (Харків, 14–15 травня 2020 р.). Харків, 2020. С. 99–101.
12. Ковальчук В. І., Подольська І. С. Застосування цифрової педагогіки в підготовці майбутніх фахівців сфери підприємництва. *Молодий вчений*. 2018. № 5. С. 523–526.
13. Kovalchuk V., Soroka V. Developing Digital Competency in Future Masters of Vocational Training. *Professional Pedagogics*, 1(20), 96–103. DOI: 10.32835/2707-3092.2020.20.96-103.
14. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / ed. Punie Y. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 95 p. DOI:10.2760/159770.
15. Морзе Н., Базелюк О., І. Воротникова, Н. Дементівська, Захар О., Нанаєва Т., Пасічник О., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічного працівника (проект). *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019. Вип. спецвип. С. 1–53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2019_spetsvip_41_ (дата звернення: 16.03.2021).

TEACHERS' PEDAGOGICAL SKILLS IN THE CONTEXT OF DIGITAL EDUCATION

Soroka Valerii

Postgraduate Student

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

Introduction. *Digital technologies affect all spheres of society, including pedagogical activities. The formation of students' independent work, the development of research skills, and an individual approach to learning are becoming more important. This requires new digital teaching methods that will help improve the quality of education in general and of qualified teachers.*

Purpose. *The aim of the article is to analyze the skills that a teacher should have in the context of digital education, as an aspect of pedagogical skills.*

Results. *Based on the analysis of existing research on pedagogical skills and the use of digital technologies in the educational process, Ukrainian legislation and regulations, the author studied the concept of pedagogical skills in the context of digital education. The peculiarities of the modern young generation are determined, which are recommended to be taken into account by the teacher when using modern pedagogical digital learning technologies. The essence of pedagogical skill of a teacher in the context of digital education is revealed. The skills that a teacher should have in the context of traditional education, as well as skills that have become relevant in a global pandemic, were analyzed. The positive and negative aspects of the distance learning process based on the use of digital technologies and the place of the teacher in them are highlighted. The basic digital skills of the modern teacher are defined, the formation and improvement of which determines the promising directions of the development of education in general.*

Originality. *The peculiarities of the modern generation of students, which must be taken into account by the teacher when using modern pedagogical digital technologies are determined, and the essence of pedagogical skills in the context of digital education is revealed.*

Conclusion. *Modern digital technologies can increase the manufacturability of the educational process, its individualization in accordance with the needs and capabilities of each applicant, as well as the interest and motivation of the current generation to learn, generally contributing to a new quality of education in digitalization. Pedagogical skills include a high level of mastery of pedagogical activities, a set of special knowledge, skills and abilities, professionally important personality traits that allow the teacher to effectively manage the educational and cognitive activities of students. The development of pedagogical skills, the acquisition of new skills by a teacher in the context of digital education will bring the educational process to a new level, will contribute to better learning outcomes and in general, will improve the training of a competitive specialist.*

Key words: *educational environment, digital education, digital educational environment, digital technologies, digitization, pedagogical skills.*

References

1. Soroka, V. V. (2020). Perspektivy tsyfrovizatsii osvity [Prospects for digitalization of education]. *Development of professional culture of future specialists: challenges, experience, strategies, prospects: materials of the IV International scientific-practical conference* (pp. 118-120). April 7, 2020, Kyiv-Irpin, Ukraine. [in Ukrainian].
2. Kovalchuk, V. I., Shcherbak A. V. (2018). Vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii navchannia u protsesi profesiinoi pidhotovky studentiv zakladiv vyshchoi osvity [Introduction of innovative learning technologies in the process of professional training of students of higher education institutions]. *Young scientist*, (3), 543-547. [in Ukrainian].
3. *Tsyfrovizatsiia osvity Ukrainy v dii* [Digitalization of education in Ukraine in action]. URL: <https://imzo.gov.ua/2017/11/01/tsyfrovizatsiya-osvity-ukrajiny-v-diji/> [in Ukrainian].
4. Pro osvitu (Zakon Ukrainy) [On education: Law of Ukraine]. (September 5, 2017) № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
5. Tsyfrova adzhenda Ukrainy – 2020 [Digital Agenda of Ukraine - 2020.]. *Torhovo-promyslova palata Ukrainy*. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> [in Ukrainian].
6. *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018–2020 rr. ta zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo yii realizatsii*. (Rozporiadzhennia) [On approval of the Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018–2020 and approval of the action plan for its implementation: order]. (January 17, 2018) № 67-r. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> [in Ukrainian].
7. Kovalchuk V. I., Soroka V. V. (2021). Pidhotovka fakhivtsiv avtotransportnoho profilu v umovakh tsyfrovizatsii [Training of motor transport specialists in the conditions of digitalization]. *Pedagogical Concept and its Features, Social Work and Linguology: Collective Scientific Monograph. Edition 2*. Dallas: Primedia eLaunch, 1-20. DOI 10.36074/pcaifswal.ed-2 [in Ukrainian].
8. Kovalchuk, V. I. (2017). Rozvytok pedahohichnoi maisternosti pedahoha vyshchoi shkoly v umovakh zmin [Development of pedagogical skills of a high school teacher in conditions of change]. *Man, society, state in philosophical discourse: history and modernity: materials of the international scientific-practical conference* (pp. 169–170). May 18-19, 2017, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
9. Ziazun, I. A. (2008). Pedahohichna maisternist – osobystisno tsentrovana diialnist [Pedagogical skill - personally centered activity]. *The origins of pedagogical skills. Collection of scientific works*, (4), 21-31. [in Ukrainian].
10. Kovalchuk V. I. (2019). Vykorystannia tsyfrovoykh tekhnolohii v profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia [The use of digital technologies in the training of future teachers of vocational training]. *Actual problems of higher professional education: materials of the VII International scientific-practical conference* (pp. 71–72). March 22, 2019, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
11. Soroka V. V. (2020). Tsyfrovi tekhnolohii u dystantsiinomu navchanni [Digital technologies in distance learning]. *Innovative pedagogical technologies in digital school: materials of the II scientific-practical conference of young scientists* (pp. 99-101). May 14-15, 2020, Kharkiv, Ukraine. [in Ukrainian].
12. Kovalchuk V. I., Podolska I. S. (2018). Zastosuvannia tsyfrovoy pedahohiky v pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv sfery pidpriemnytstva [Application of digital pedagogy in the training of future professionals in the field of entrepreneurship]. *A young scientist*, (5), 523-526. [in Ukrainian].
13. Kovalchuk V., Soroka V. (2020). Developing Digital Competency in Future Masters of Vocational Training. *Professional Pedagogics*, 1(20), 96–103. DOI: 10.32835/2707-3092.2020.20.96-103 [in English].
14. Redecker C. (2017). *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Punie Y. (Ed.). Luxembourg: Publications Office of the European Union. [in English].
15. Morze N., Bazeliuk O., Vorotnykova I., Dementiievska N., Zakhar O., Nanaieva T., Pasichnyk O., Chernikova L. (2019). Opys tsyfrovoy kompetentnosti pedahohichnoho pratsivnyka (proekt) [Description of digital competence of a pedagogical worker (project)]. *Open educational e-environment of a modern university*, 1-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2019_spetsvip_41 [in Ukrainian].

Отримано редакцією 15.04.2021 р.